

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการได้มาซึ่งสัญชาติไทยของคนไร้รากเหง้า
ตามพระราชบัญญัติ การทะเบียนราษฎร พ.ศ.2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม
โดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2562¹

ดำรงค์ ผาภา²

จากการศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการได้มาซึ่งสัญชาติไทยของคนไร้รากเหง้า ตามมาตรา 19/2 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ.2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2562 นั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประวัติความเป็นมา ความสำคัญ แนวคิด ทฤษฎี และหลักกฎหมายเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายว่าด้วยการได้มาซึ่งสัญชาติไทยซึ่งเป็นหลักการทั่วไปและการได้มาซึ่งสัญชาติไทยของคนไร้รากเหง้า ตามมาตรา 19/2 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎรฯ ซึ่งทำให้ผู้ศึกษาได้มีความรู้ ความเข้าใจ ถึงสภาพปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับได้มาซึ่งสัญชาติไทยของคนไร้รากเหง้าตามมาตรา 19/2 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร ฯ และประกาศกระทรวงมหาดไทยที่เกี่ยวข้องซึ่งไม่สอดคล้องกับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ไม่คำนึงถึงความมั่นคงปลอดภัยภายในราชอาณาจักร ไม่ชัดเจนหรือคลุมเครือซึ่งผู้ศึกษาได้ศึกษาวิเคราะห์และนำเสนอแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมมาตรการทางกฎหมายและประกาศกระทรวงมหาดไทยที่เกี่ยวข้องให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน มีความมั่นคงภายในราชอาณาจักร มีความชัดเจน ประกอบกับเพื่อให้การบังคับใช้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสรุปได้ ดังต่อไปนี้

จากการศึกษาประเด็นปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการได้มาซึ่งสัญชาติไทยของคนไร้รากเหง้าตาม มาตรา 19/2 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎรฯ และประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง คุณสมบัติอื่นของผู้ที่มีสิทธิยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทยตามมาตรา 19/2 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร ฯ ข้อ 1 (5) สรุปได้ ดังนี้

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการได้มาซึ่งสัญชาติไทยของคนไร้รากเหง้าตามมาตรา 19/2 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ.2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2562 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร.รติชัย รตทอง และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ปวีศร เลิศธรรมเทวี และ รองศาสตราจารย์พัฒนา เรือนใจดี

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาเขตบางนา) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ปัญหาประการที่หนึ่ง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ปัญหานี้สืบเนื่องมาจากการยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทยของคนไร้รากเหง้า ตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับ 3) พ.ศ. 2562 มาตรา 19/2 วรรคสอง ได้วางหลักเกณฑ์การขอมีสัญชาติไทยของคนไร้รากเหง้าไว้ว่า เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้จัดทำทะเบียนประวัติและเอกสารแสดงตนไว้แล้ว ถ้ามีหลักฐานแสดงว่าได้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานานไม่น้อยกว่า 10 ปี และมีคุณสมบัติอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนด ให้ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องขอสัญชาติไทยได้และเมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้นั้นมีสถานะถูกต้องตามเงื่อนไขและคุณสมบัติครบถ้วนก็ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศให้ผู้นั้นมีสัญชาติไทย ทั้งนี้ ภายใน 120 วัน นับแต่วันที่รับคำร้องและให้ถือว่าผู้นั้นมีสัญชาติไทยตั้งแต่วันที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีประกาศ

นอกจากนี้ความในวรรคสาม ยังได้กำหนดอีกว่า หากผู้ซึ่งได้สัญชาติไทยในกรณีนี้ปรากฏหลักฐานภายหลังว่ามีกรณีไม่ถูกต้องตามเงื่อนไขหรือขาดคุณสมบัติก็ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจประกาศเพิกถอนการให้สัญชาติผู้นั้นได้โดยพลัน จะเห็นได้ว่าการได้มาซึ่งสัญชาติไทยของคนไร้รากเหง้าตามมาตรา 19/2 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎรฯ นี้ กฎหมายได้ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นอำนาจในการกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทย อำนาจในการพิจารณาให้สัญชาติไทย อำนาจในการประกาศให้มีสัญชาติไทยและอำนาจในการประกาศเพิกถอนสัญชาติไทย ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่า เป็นการรวมอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยไว้กับบุคคลเพียงคนเดียวโดยขาดการถ่วงดุลตรวจสอบการใช้อำนาจและขาดความรอบคอบในการพิจารณากลับกรอง ซึ่งอาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมกับคนไร้รากเหง้าและอาจกระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือความมั่นคงภายในราชอาณาจักรได้

ปัญหาประการที่สอง ปัญหาการกำหนดหลักเกณฑ์หรือคุณสมบัติของผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทยที่ไม่ชัดเจนและเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

ปัญหานี้สืบเนื่องมาจากตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับ 3) พ.ศ. 2562 มาตรา 19/2 วรรคสอง ได้ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทย ซึ่งตามประกาศข้อ 1 (5) ได้กำหนดไว้ว่า “จะต้องเป็นผู้มีความประพฤติดี ไม่มีพฤติกรรมที่เป็นภัยต่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง ไม่เคยต้องโทษจำคุก เว้นแต่ความผิดลหุโทษหรือความผิด โดยประมาท หรือหากเคยต้องโทษจำคุกต้องพ้นโทษมาแล้วเป็นเวลานานไม่น้อยกว่า 5 ปี” นั้น ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่ายังไม่ชัดเจนหรือคลุมเครือและเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม กล่าวคือ คนไร้รากเหง้าที่มีความประพฤติไม่ดีเสื่อมเสียมีพฤติกรรมที่เป็น

ภัยต่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง ย่อมไม่มีสิทธิยื่นคำร้องขอสัญชาติไทยตามมาตรา 19/2 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร ฯ ตลอดไปโดยไม่มีกำหนดระยะเวลาให้มีสิทธิยื่นคำร้องขอมี สัญชาติไทยได้อีก แต่ในทางตรงกันข้ามกลับเปิดโอกาสให้ผู้ที่ทำความผิดอาญาไม่ว่าฐานความผิดใดที่ ไม่ใช่ความผิดลหุโทษหรือความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทซึ่งศาลได้มีคำพิพากษาลงโทษจำคุกและเมื่อพ้น โทษมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีกลับให้มีสิทธิยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทยในกรณีนี้ได้ และอีกกรณีหนึ่งหากคน ไร้รากเหง้าผู้ยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทยไปทำความผิดซึ่งไม่ใช่ความผิดลหุโทษหรือความผิดที่ได้กระทำ โดยประมาท แล้วศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์แล้วแต่กรณีมีคำพิพากษาลงโทษจำคุกและต่อมาได้รับการ ปลดปล่อยตัวชั่วคราวในระหว่างอุทธรณ์หรือฎีกาแล้วแต่กรณี จะยังถือว่าเป็นผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทย อยู่อีกหรือไม่ หรือศาลลงโทษจำคุกแต่รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษไว้จะยังถือว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติ หรือขาดคุณสมบัติในการขอมีสัญชาติไทยอยู่อีกหรือไม่

ซึ่งทั้ง 2 กรณีดังกล่าวข้างต้นไม่ว่าจะกรณีใดก็ตาม ก็เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายทั้งสิ้น และเป็นพฤติกรรมที่เสื่อมเสียและกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง ดังนั้น ไม่ว่าจะศาล จะจำคุกหรือรอการลงโทษหรือพ้นโทษมาแล้ว 5 ปี ก็ตาม ย่อมมีพฤติกรรมหรือเคยมีพฤติกรรมที่เป็นภัยต่อ ความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงอยู่ในตัว แต่ตามประกาศฉบับดังกล่าวกลับเปิดโอกาสให้เฉพาะผู้ที่พ้น โทษมาแล้วเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปีให้มีสิทธิยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทยได้โดยไม่ได้กล่าวถึงหรือให้ โอกาสกับผู้ที่มีหรือเคยมีความประพฤติไม่ดีหรือเสื่อมเสีย ผู้ที่มีหรือเคยมีพฤติกรรมที่เป็นภัยต่อความสงบ เรียบร้อยและความมั่นคง จะเห็นได้ว่าประกาศข้อ 1 (5) ดังกล่าว เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมและ ไม่ชัดเจนหรือคลุมเครือ

ปัญหาประการที่สาม ปัญหาการเพิกถอนสัญชาติไทยของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ที่ ไม่มีความชัดเจน

ปัญหานี้สืบเนื่องมาจากมาตรา 19/2 วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 ซึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทยมีอำนาจในการเพิกถอนสัญชาติไทยในกรณีที่ความปรากฏภายหลังว่า มีหลักฐานไม่ ถูกต้องตามเงื่อนไขหรือขาดคุณสมบัติ ซึ่งเมื่อเพิกถอนแล้วย่อมกระทบกระเทือนต่อสิทธิในสถานะบุคคล ของคนไร้รากเหง้าเนื่องจากพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร ฯ ไม่ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์หรือ ขั้นตอนการดำเนินการก่อนมีการเพิกถอนให้ชัดเจน แม้ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง คุณสมบัติอื่น ของผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทยตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร ฯ ข้อ 5 จะได้กำหนดไว้ว่า “ผู้ ที่ได้รับการประกาศให้มีสัญชาติไทย ต่อมาภายหลังปรากฏหลักฐานโดยชัดแจ้งว่าบุคคลดังกล่าวมีสถานะ ไม่ถูกต้องหรือขาดคุณสมบัติตามประกาศฉบับนี้ ให้เจ้าพนักงานหรือนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียน ท้องถิ่นที่ทราบเหตุแห่งพฤติกรรมดังกล่าว รายงานต่ออธิบดีกรมการปกครองโดยด่วนเพื่อดำเนินการเพิก

ถอนคำสั่งทำให้ผู้นั้น มีสัญชาติไทยตามมาตรา 19/2 วรรคสี่” ก็ตาม และกฎหมายก็ยังไม่ได้บัญญัติให้นำพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 มาใช้บังคับโดยอนุโลมในกรณีนี้ด้วย ซึ่งหากพิจารณาแล้วผู้ศึกษาเห็นว่ากฎหมายไม่มีความชัดเจน ก่อให้เกิดปัญหาในการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและส่งผลให้เกิดความไม่เป็นธรรมกับผู้ที่จะถูกถอนสัญชาติไทยอีกด้วย

ปัญหาประการสุดท้าย ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการไม่นิยามศัพท์ คำว่า “คนไร้รากเหง้า” ให้มีความชัดเจน

ปัญหานี้สืบเนื่องมาจากการขอสัญชาติไทยตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 “ไม่ได้นิยามศัพท์คำว่า “คนไร้รากเหง้า” ในพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎรฯ ให้มีความชัดเจน โดยปล่อยให้ห้องค์กรที่รับผิดชอบงานตามกฎหมายฉบับนี้ไปกำหนดความหมายเองซึ่งทำให้ประชาชนทั่วไปไม่ทราบ หรือเข้าใจความหมายที่แท้จริง ดังนั้น จะเห็นได้ว่ากฎหมายยังไม่มีความชัดเจนหรือคลุมเครือและแสดงให้เห็นว่าไม่เป็นการแก้ไขปัญหาสถานะการเกิดและสัญชาติของคนไร้รากเหง้าอย่างแท้จริง

จากการศึกษาถึงปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการได้มาซึ่งสัญชาติไทยของคนไร้รากเหง้าตามมาตรา 19/2 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร ฯ ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์แล้วเห็นว่าเพื่อให้สอดคล้องกับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนหรือหลักสากล ความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ประกอบกับให้มีความชัดเจนไม่คลุมเครือ จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ให้เพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับ คณะกรรมการพิจารณากลับกรองเกี่ยวกับคนไร้รากเหง้าและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ โดยเพิ่มต่อจากมาตรา 19/3 แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ.2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 เป็นมาตรา 19/4 และ มาตรา 19/5 ตามลำดับ ดังนี้

2. ที่มาของคณะกรรมการและวาระการดำรงตำแหน่ง

“มาตรา 19/4 ให้มีคณะกรรมการพิจารณากลับกรองเกี่ยวกับสัญชาติของคนไร้รากเหง้าประกอบด้วย ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงกลาโหม ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม ผู้แทนกระทรวงแรงงาน ผู้แทนสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผู้แทนกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินหกคนซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์การทำงานด้านสัญชาติเป็นที่ประจักษ์เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีกรมการปกครองเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีกรมการปกครองแต่งตั้งข้าราชการของกรมการปกครองอีกสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปีและอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน”

3. อำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการฯ

มาตรา 19/5 ให้คณะกรรมการพิจารณากลับกรองเกี่ยวกับสัญชาติของคนไร้รากเหง้ามีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) เสนอแนะและให้ความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในการใช้อำนาจตามมาตรา 19/2 และในการใช้อำนาจหรือการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรับฟังข้อเสนอแนะและความเห็นของคณะกรรมการประกอบด้วย

(2) มีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวน เรียกพยานบุคคลและพยานเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งปวงเพื่อประกอบการพิจารณาและเสนอแนะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในการใช้อำนาจเพิกถอนสัญชาติไทย และ

(3) ให้มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการตาม (2) ได้อีกด้วย

4. ให้เพิ่มนิยามศัพท์คำว่า “คนไร้รากเหง้า” ลงไปในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ.2534 โดยให้เพิ่มต่อจากนิยามศัพท์คำว่า “ผู้อยู่ในบ้าน” ดังนี้

คำว่า “คนไร้รากเหง้า” หมายความว่า “เด็กในสภาพแรกเกิดและไร้เดียงสาซึ่งถูกทอดทิ้ง เด็กเร่ร่อนและเด็กซึ่งไม่ปรากฏบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้ง บุคคลที่พลัดพรากจากครอบครัวเป็นเวลานานไม่สามารถแจ้งการเกิดเกินกำหนดได้หรือบุคคลที่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนตามมาตรา 19/2 วรรคหนึ่งแล้ว”

2.3 ให้แก้ไขเพิ่มเติมประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง คุณสมบัติอื่นของผู้ที่มีสิทธิยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทย ตามมาตรา 19/2 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ.2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2562 ข้อ 1 (5) ดังนี้

ข้อกำหนดเดิม

“เป็นผู้มีความประพฤติดี ไม่มีพฤติกรรมที่เป็นภัยต่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง ไม่เคยต้องโทษจคุก เว้นแต่ความผิดลหุโทษหรือความผิดโดยประมาท หรือหากเคยต้องโทษจคุกต้องพ้นโทษมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี”

ข้อกำหนดที่แก้ไขใหม่

“จะต้องเป็นผู้มีความประพฤติดี ไม่มีพฤติกรรมที่เป็นภัยต่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง หรือหากเคยมีพฤติกรรมดังกล่าวจะต้องปรากฏหลักฐาน โดยชัดแจ้งว่าไม่มีพฤติกรรมดังว่านั้นแล้วเป็นเวลา

ไม่น้อยกว่า 5 ปี ไม่เคยต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุด เว้นแต่ ความผิดลหุโทษหรือความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือหากเคยต้องโทษจำคุกต้องพ้นโทษมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี”

จากข้อเสนอแนะดังกล่าว ย่อมทำให้ปัญหาการได้มาซึ่งสัญชาติไทยของคนไร้รากเหง้าตามมาตรา 19/2 แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 เป็นไปตามหลักทฤษฎีถ่วงดุลตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ สอดคล้องกับหลักกรรมาภิบาลและปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ควบคู่ไปกับการชำระรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ตลอดจนทำให้การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎรว่าด้วยการให้สัญชาติไทยกับคนไร้รากเหง้าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพผสมตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

เอกสารอ้างอิง

บทความ

กฤษฎา บุญราช, ปลัดกระทรวงมหาดไทย, สถานการณ์และแนวทางแก้ไขปัญหาคคนไร้รัฐไร้สัญชาติในประเทศไทย.

กระทรวงมหาดไทยสนอง พระราชดำรัสในหลวง,

https://www.matichon.co.th/politics/news_130321.

บทความทางวิชาการ กองหลักนิติบัญญัติ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, หลักเกณฑ์การใช้ระบบคณะกรรมการในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, พฤศจิกายน – ธันวาคม 2560.

บทความทางวิชาการ กองหลักนิติบัญญัติ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, หลักเกณฑ์การใช้ระบบคณะกรรมการในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, พฤศจิกายน – ธันวาคม 2560

พงษ์พิลัย วรณราช, “สิทธิ” และ “เสรีภาพ” แท้จริงแล้วเหมือนกันอย่างไร.

หนังสือ

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights)

พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, “กฎหมายเกี่ยวกับชนเผ่า เรื่องพัฒนาการของแนวคิดเรื่องสัญชาติและความพยายามที่จะจัด ปัญหาความไร้รัฐ ในประเทศไทย”.

รัชนิกร ลาภนิชชา, กฎหมายฝรั่งเศสว่าด้วยสัญชาติ, (<https://www.gotoknow.org/posts/468662>).

ศิวินุช สร้อยทอง, สหรัฐอเมริกา มีข้อยกเว้นการได้มาซึ่งสัญชาติโดยหลักดินแดน (มาตรา 7 ทวิ พ.ร.บ.สัญชาติ) หรือไม่, (<https://www.gotoknow.org/posts/505925>).

โครงการบางกอกคลินิก คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

(<https://news.thaipbs.or.th/content/280031>).

องค์กรยูนิเซฟ แห่งประเทศไทย (UNICEF), (ชีวิตที่ไม่มีใครเห็น 48 ปี สถานการณ์เด็กไร้สัญชาติ ในประเทศไทย).

บุญสม วัฒนปาณี, กระทรวงการต่างประเทศ, งานสัญชาติและความมั่นคง.

ศิริราชา เจริญพานิช, “หลักสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย : แนวความคิดและภาคปฏิบัติ”.

หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2558.

การบรรยายกฎหมายรัฐธรรมนูญ ภาคหนึ่ง สมัยที่ 70 (ภาคคำ) วันอังคารที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2560, สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.

แนวคิดการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ <http://dspace.spu.ac.th>.

ปธาน สุวรรณมงคล, นิยม รัฐอมฤต, สถาบันพระปกเกล้า.

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, คู่มือเรื่อง ความมั่นคงของชาติ.

สุเทพ เอี่ยมคง, สถาบันพระปกเกล้า, สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย.

สิทธิมนุษยชน...ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์, จัดพิมพ์โดยแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย.

ปฏิญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน, (<https://www.amnesty.or.th/our-work/hre/udhr/>).

กระทรวงการต่างประเทศ, สหประชาชาติ (UN), ศักดิ์ศรีและความยุติธรรมสำหรับเราทุกคน.

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, หลักกฎหมายระหว่างประเทศทั่วไป เกี่ยวกับสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชน, อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก.

สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยสหประชาชาติ, อนุสัญญาว่าด้วยสถานะของบุคคลไร้รัฐ ค.ศ. 1954, บทบัญญัติแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการลดภาวะไร้รัฐ ค.ศ. 1961

ความมุ่งหมายและคำอธิบายประกอบมาตราของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

วิเชียร ชิดชนกนารถ และคณะ , หลักการสำคัญว่าด้วยการมีสัญชาติและความไร้สัญชาติ.

บุญธรรม เลิศสุขจีเกษม, คู่มือเตรียมสอบปลัดอำเภอ 2555.

หนังสือกรมการปกครอง ค่วนที่สุตที่ มท 0309/ว 11682 ลงวันที่ 8 พฤษภาคม 2562.

วิทยานิพนธ์, สารนิพนธ์

สุวิมล อิศริยานนท์, แนวทางในการคุ้มครองสิทธิทางกฎหมายของคนไร้สัญชาติไทย.

อัจฉรา สุทธิสุนทรินทร์, ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการรับรองสถานะบุคคลให้แก่คนไร้รากเหง้า.